

KAJ NAS UČI PRATIKA?

4. Nedelja.

Binček: Marica in Janko sta pa kregala se.
Babica: Za kaj pa?
Marica: Tak otrok, kot je Binček, še ne ve, kaj je to, kregati se.

Janko: Prepira res ni bilo, le radi nekega računa nama je šlo nekoliko navzkriž. Zato prosim, bodite, vi babica, tako dobri in razsodite. Marica pravi, da ima leto 52 nedelj; jaz sem pa trdil, da jih je manj.

Marica: Saj sem jih preštela in v to svrho prelistala vso pratiko. Pa saj drugače tudi ne more biti. Leto ima 365 dni, to je 52 tednov, pa še en dan povrhu. Vsak teden pa mora imeti svojo nedeljo, ali ne?

Janko: To je že res. Toda velikonočno in binkoštno nedeljo moraš odšteti, ker sta že všteti med prazniki, in letos se v nedeljo obhaja tudi praznik Marijinega vnebovzetja in god sv. Štefana. Torej je letos samo 48 nedelj.

Babica: Vajin prepir res ni vreden besedi. Vendar, ker hočeta, naj jaz razsodim, moram pritrđiti Marici, da ima navadno res vsako leto 52 nedelj. Nedelja pač ne neha biti nedelja, ako se obenem obhaja še kak praznik, marveč je s tem še zelo povikšana in poslavljenja. Torej le ostanimo pri številu 52.

Prav pa se mi zdi, otroci, da ste sami izprožili to reč. Namenila sem se namreč že sama vam izpregovoriti nekaj besedi o nedelji, preden preidemo do posameznih praznikov v cerkvenem letu. O, kako veličasten je ta dan! Tega vam ne morem dovolj živo opisati.

Najprej vam povem, kdaj in kako je nedelja nastala. Toliko je stara kot človeški rod. Sv. pismo nam pové, da je Bog sam posvetil ta dan, ko je nehal stvariti. In kar svet obstoji, so vsi ljude, ki so še ohranili vero v pravega Boga, posvečevali sedmi dan. Posebej vemo to o Izraelcih. Prepričanje te dolžnosti je Bog zapisal v našo vest. In da bi ljudje ne preslišali tega glasu svoje vesti, je Bog na Sinajski

gori ob gromu in blisku glasno in slovesno ponovil to zapoved. In nekaj posebnega je to, da ima ravno tretja zapoved v sv. pismu pristavek, ki ga nima nobena druga zapoved, namreč: „Spomni se, da posvečuješ sobotni dan!“ Ali mar ni s to besedo „Spomni se!“ naznanjeno, da je posebej ta dolžnost dovolj znana že po glasu vesti in da nas hoče Bog v tretji zapovedi le zopet opomniti, da naj bi je nikar ne pozabili.

Janko: To mi je že jasno, da je sobota tako stara kot človeški rod; a mi praznujemo nedeljo.

Babica: Res je, da kristjani praznujemo nedeljo mesto sobote, pa to ni izprememba dneva, marveč samo zamenjava. V stari zavezi so praznovali soboto — zadnji dan v tednu; v novi zavezi pa praznujemo prvi dan v tednu, in po vsej pravici torej lahko rečemo, da je tudi naša nedelja tako stara kot človeštvo. In v našem jeziku se še ime tega dneva popolnoma ujema: sobota pomeni v hebrejskem jeziku dan počitka; a naša nedelja pomeni isto — dan, ko se ne sme delati.

Janko: Zakaj pa so apostoli tako zamenjali?

Babica: Pravico so imeli za to od Jezusa Kristusa, ki jim je izročil vladanje sv. Cerkve. Imeli so pa tudi tehtne vzroke. Storili so to v čast in proslavo vsem trem božjim osebam: Bogu Očetu, ker je ta dan začel stvariti; Bogu Sinu, ker je v nedeljo s svojim častitljivim vstajenjem dovršil odrešenje, in sv. Duhu, ker je ta dan prišel nad apostole in pričel v sv. Cerkvi deliti milosti božje vsem, kateri jih hočejo sprejemati.

Po pravici se torej nedelja imenuje **Gospodov dan** ter je in ostane jedro in podlaga vsemu cerkvenemu letu; prelepi prazniki pa le še bolj izpopolnjujejo in svečanostno povečujejo nedeljsko posvečevanje.

O srečni dan, o blaženi dan — dan Gospodov! Koliko lepega, koliko dobrega in istinito koristnega si mi podelil v dolgem teku mojega življenja! Kako si mi že v detinski in otroški dobi napajal in naslajal srce z najlepšimi mislimi in željami! In kako si mi

v poznejši dobi lajšal in slajšal pezo življenja! — Kako blagodejne spomine vzbujáš v moji duši! Kako ganljivo lepo so nam vselej že v soboto ob delopustu zvonovi naznanjali tvoj prihod! Kako svečanostna so bila nedeljska jutra! In te čete pobožnih vernikov, ki so od vseh strani hiteli k službi božji! Ti z višav in hribov, oni z nižav in planjav; ti od blizu, oni od daleč; ti po ozkih stezah, oni po široki cesti — pozimi in poletu, ob vsakem vremenu — vsi z istim svetim namenom, da bi izpolnili voljo božjo, vredno počastili svojega Gospoda, svoji duši pa izprosili potrebnih milosti. Dobri ljudje, kako jih osrečuje Gospodov dan!

Ne bom pozabila, kako smo se že naprej veselili lepih naukov, ki jih bomo zopet slišali, in kako smo se še potlej med tednom radi pogovarjali o njih. Posebna sreča pa je bila, če sem mogla biti tudi pri spovedi in sv. obhajilu. Z veseljem se spominjam še tudi lepih nedeljskih večerov. Popoldne po službi božji smo brali kaj lepega ali pa peli, zlasti naše prekrasne Marijine pesmi. Včasih smo prepeli skoro vso pesmarico Jeranovo ali Volčičevo.

Marica: Ahá, zato pa še zdaj znate toliko lepih pesmic.

Babica: Veliko dobrega mi je že podelil ljubi Bog na zemlji, a nad vse hvaležna mu moram biti še posebej za nedelje in praznike.

Zdaj vas pa vprašam, otroci: ali hočete biti dobri in srečni?

Otroci: Hočemo!

Babica: Nisem prerokinja, pa vendar vam smem obetati, da boste dobri in srečni, ako boste vedno tako praznovali nedelje in praznike, kakor veleva in želi sv. Cerkev.

Marica: Zdaj bom pa še vse bolj v čislih imela pratiko — zavoljo nedelj in praznikov.

Babica: Prav tako; saj ta drobna knjižica se mi res zdi kot nekak zapisnik božjih milosti, skoro bi rekla, nekak „inventar“ božjih dobrot.

Sv. Kazimir je bil sin poljskega kralja Kazimira III. in Elizabete Avstrijske, rojen 5. okt. 1458. Na sličici ga vidite, kot bi bil še deček. In to je jako značilno za tega ljubeznivega svetnika. Ni sicer umrl v otroški dobi, marveč je preživel vso najnevarnejšo mladinsko dobo do 25. leta, pa ostal je ves čas detinsko preprost in nedolžen, prav po Kristusovem naročilu:

kdor ne bo kot otrok, ne pojde v nebeško kraljestvo.

Njegova največja slava je v tem, da je vkljub velikim nevarnostim, ki jih stavi mladeniču življenje na kraljevskem dvoru, do smrti ohranil neomadežano nedolžnost. Glejte ga, kako veselo in ponosno drži v roki belo lilijo, ki nam oznanja njegovo dušno lepoto! Odlikoval se je pa tudi v drugih čednostih. Svoji dobri materi in vrlemu učitelju je bil spoštljivo vdan in pokoren. Serafska je bila njegova pobožnost; najbolj priljubljen kraj mu je bila cerkev in najprijetnejše opravilo molitev in premišljevanje. Kaj pristrčna je bila njegova ljubezen in pobožnost do Matere božje; zlasti mu je bila priljubljena 60 kitic dolga Marijina pesem, ki se pričinja z besedami: „Vsak dan spevaj, razodevaj, duša, hvalo Materi...“ Vsak dan jo je molil ali prepeval pred Marijino podobo; prosil je celo, da naj ž njim v grob položi prepis te pesmi. Zgledna je bila tudi njegova ponižnost in rododarnost do preprostih in ubožnih ljudi. In dasi tako nedolžen, se je še strogo pokoril in mnogovrstno zatajeval: pod knežjo obleko je nosil ostro in izpokorno oblačilo; spal je zraven rahle postelje na trdih tleh, postil se je poleg zapovedanih postov še prostovoljno... Umrl je v Grodnu pri Vilni 4. marca 1484¹.

Imej posebno zaupanje do tega mladinskega priprošnjika in vzornika!

* * *

¹ Obširneje je opisano njegovo lepo življenje v mladinski knjigi „Zgledi bogoljubnih otrok“ III. str. 108 id.

Štirideset mučencev. V mestu Sebaste v Armeniji je bilo l. 320. obsojenih 40 vojakov, da so morali v zimskem času brez obleke vso noč prebiti na zamrzlem jezeru. Precej zraven na bregu pa je bilo napravljeno gorko kopališče, da bi krščanske junake vabilo k odpadu in zatajenju vere. Hrabro so prenašali nepopisne bolečine in osrčevali drug

drugega. Vojak na straži se je čudil takemu junaštvu — kar zagleda pod nebom nad vojaki angele z 39 venci, hkrati pa enega izmed mučencev, ki je omagal in prihitel h gorki kopeli — a takoj umrl! Stražnik se sleče in pridruži svetim mučencem, da naj bi bila družba polnoštevilna. Zjutraj so mrtva trupla sežgali.

Križ na sličici pomeni sv. vero in palmov list mučenstvo zanjo. Naokrog so v dveh vrstah mučeniške krone; slikar je mesto 40 postavil kar nedoločno število. Priporočaj se jim za krščansko srčnost in stanovitnost.

* * *

Sv. Benedikt. Kdor hoče sveto živeti, mora že v mladih letih začeti; staro, suho drevo se brez čudeža ne ozeleni. Najnevarnejši so mladeniču zapeljivci; ako hoče nedolžen ostati, se jih mora narovati kakor sv. Benedikt.

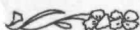
Rojen je bil v Laški deželi blizu Rima in v to mesto so ga imenitni starši dali v šolo. Tako pridno se je učil, da so bili starši prav veseli. Ko modri mladenič ugleda razuzdano življenje svojih tovarišev in spozna, kako nevarno mu je živeti med njimi, zapusti mesto in se odstrani v tiho samoto, ker dobro vé, da je bolje prebivati med divjo zverino kakor med divjimi, zapeljivimi ljudmi.

Jelo je po deželi sloveti, kako sv. Benedikt sveto živi. Od vseh krajev ga pridejo obiskavat in poslušat njegove nauke. Veliko jih naprosi sv. Benedikta, da pri njem ostanejo in ž njim Bogu služijo v sveti družini. Sezidal je v ta namen v istem kraju dvanajst

malih samostanov, vsakemu je dal dvanajst menihov in enega poglavarja. Sv. Benedikt je vse lepo vodil ter jim ostro naročal moliti in delati. Pozneje se je preselil na drug hrib, ki se imenuje Kasino, kjer je postavil nov samostan, sezidal dve cerkvi in spisal sveta vodila, po katerih še zdaj žive črno oblečeni menihi, ki se po svojem duhovnem očetu imenujejo benediktinci. Sveti in pridni možje so bili; po vseh krajih so lepo obdelovali zemljo in poučevali mladino, kakor jim je zapovedal sv. Benedikt.

Preden je zbolel sv. Benedikt, si je dal pripraviti pokopališče, in šesti dan svoje bolezni zanesti v cerkev. V sredi svojih učencev zaužije zadnjo popotnico in v njihovih rokah izroči svojo dušo Bogu l. 543. (Slomšek.)

Zakrivljena palica na sliki pomeni, da je bil samostanski predstojnik ali opat; kelih, iz katerega kača sika, pa spominja na ta le dogodek. Še preden je uravnal samostansko življenje po svojih modrih pravilih, so ga hoteli v nekem kraju zastrupiti in so mu strupa nalili v čašo. Svetnik pa je po svoji navadi križ naredil nad posodo, preden je hotel piti. Posoda se takoj razpoči in svetniku je rešeno dragoceno življenje. Vidiš moč križa! Ali se pokrižaš vselej dostojno in pobožno?

SOLNCE IN MEGLE.

Oj, oblaki in meglice
solncu so zakrili lice,
da je vzdihovalo milo
in od tuge solze lilo.

Pa pregnalo žarko solnce
je oblake in meglice,
posijalo je na holmce
in vzbudilo cvetje, ptice.

To je snežec vam oholi
bridke solze točil,
da gorice je in doli
s svojimi solzami močil.

Mokriški.

